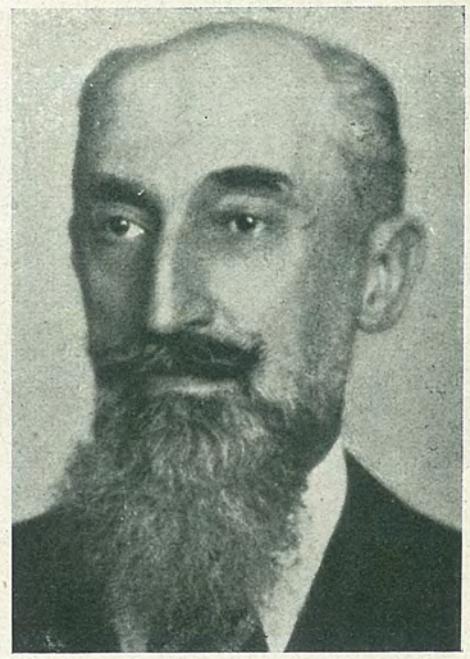
VICTOR BRĂTULESCU



# N. Ghika-Budești

Un îndrăgostit al arhitecturii românești și un iubitor al sbuciumatului trecut istoric al țării noastre, arhitectul N. Ghika-Budești, a trecut pragul veșniciei într'o zi sumbră de iarnă, la 16 Decembrie 1943.

A fost fiul lui Eugen N. Ghika-Budești, mare proprietar, pictor și muzicant distins și al Elenei, născută Cantacuzino, care era nepoata lui Nicolae Cantacuzino, fost mare logofăt al lui Mihai Vodă Sturza.

Născut la 12 Decembrie 1869 în Iași, Nicolae Ghika-Budești urmează cursurile școalei primare la Lausanne în Elveția între 1877—1881, după care se duce la Paris unde urmează cursurile liceale la „Ecole Monge", între 1881—1884.

Se întoarce apoi în țară și termină la Iași liceul, la Institutele Unite, în 1888, unde a avut ca profesori pe Cobălcescu, Poni și pe Tzoni.

Inclinările lui și seriozitatea Școalei de Poduri și Șosele de la București, unde era director unchiul său Gh. Duca, îl fac să se înscrie la cursurile vestitei școale pe care le urmează între anii 1889—1893. La această vestită școală are ca profesori pe Anghel Saligny, T. C. Istrate și Ion Cantacuzino.

In 1893 N. Ghika-Budești pleacă la Paris, se înscrie la École Nationale Supérieure des Beaux-Arts și începe să studieze arhitectura, intrând în atelierul maestrului Laloux căruia îi fusese recomandat de Charles Garnier, cunoscutul arhitect al Operei din Paris și de Pierre Puvis de Chavannes, unchiul prin alianță a lui N. Ghika Budești.

In 1901 este diplomat de Guvernul Francez.

In 1905 este numit arhitect în Ministerul Instrucțiunii Publice, de unde, în 1906, trece în serviciul Comisiunii Monumentelor Istorice.

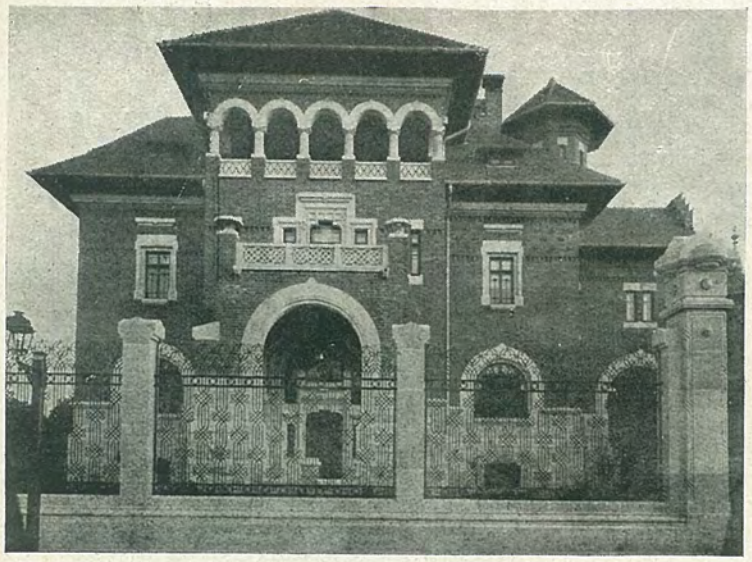
Aci a și rămas Ghika-Budești și a servit Instituția peste treizeci de ani ca arhitect șef al Serviciului Tehnic, după care, fiind pensionat, a servit ca sfătuitor — era membru al Comisiunii Monumentelor Istorice — până la moarte.

Din 1910 a funcționat ca profesor al Școalei, mai târziu Academia, iar astăzi Facultatea de Arhitectură.

In 1930 a fost numit membru de onoare al Academiei Române.

Intre operele arhitecturale principale, create de N. Ghika-Budești, care dă preferință construcțiilor în cărămidă aparentă și impune o accentuată pecete a stilului românesc se numără următoarele :

Muzeul de Artă Națională Carol I din Șoseaua Kisseleff ; Universitatea din București pe care el o concepuse inițial pe un vast teren liber de lângă Podul Elefterie și Bulevardul Ardealului. Lipsa de spațiu și transformarea vechiului local al Universității vor fi impus lui N. Ghika-Budești anume retușări ale planului inițial din care pricină sălile de cursuri de la etajele superioare au fost poate prea aspru criticate de acei cari ar fi dorit altceva mai impunător, mai grandios. Pe un plan mai deosebit, cu putință de desfășurare ca acela care ar fi putut fi executat în câmpul amintit mai sus, de sigur că N. Ghika-Budești ar fi realizat cu totul altă operă, cu mult mai impunătoare decât aceea care i-a fost impusă de condițiile amintite : lipsa de spațiu și transformarea vechiului local.



Casa Rosetti — București



Universitatea — București

Casa General R. Rosetti din Str. Barbu Catargi, Casa George Ştirbey din Domneşti Bacău, liceul din Râmnicu-Vâlcea, Biserica română unită din Str. Polonă, Biserica nouă de la Copou-Iaşi, Mausoleul lui Vasile Alecsandri de la Mircești, Laboratorul Dr. I. Cantacuzino din București, lucrat în colaborare cu inginerul Gh. Balş, sunt tot atâtea opere arhitecturale realizate de N. Ghika-Budeşti.

In ce priveşte opera publicistică, în afară de nenumăratele releveuri şi studii asupra vechei noastre arte arhitecturale pe care le-a ridicat personal şi cu ajutorul elevilor şi colaboratorilor săi tehnici, după exemplul lui Gh. Balş, N. Ghika-Budeşti a încercat un studiu de mari proporţii asupra desvoltării arhitecturii româneşti de la începuturile ei şi până în zilele noastre şi a isbutit să adune într'o lucrare de sinteză, în patru mari volume documentare, mai toate bisericile din Muntenia şi Oltenia catalogându-le şi clasându-le după epoci şi stabilind prototipuri şi derivate ale acestora.

Un şir de studii pregătitoare, publicate în Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice de N. Ghika-Budeşti şi de alţii, i-au stat la îndemână pentru pregătirea lucrării de sinteză pe care el a realizat-o în opera amintită.

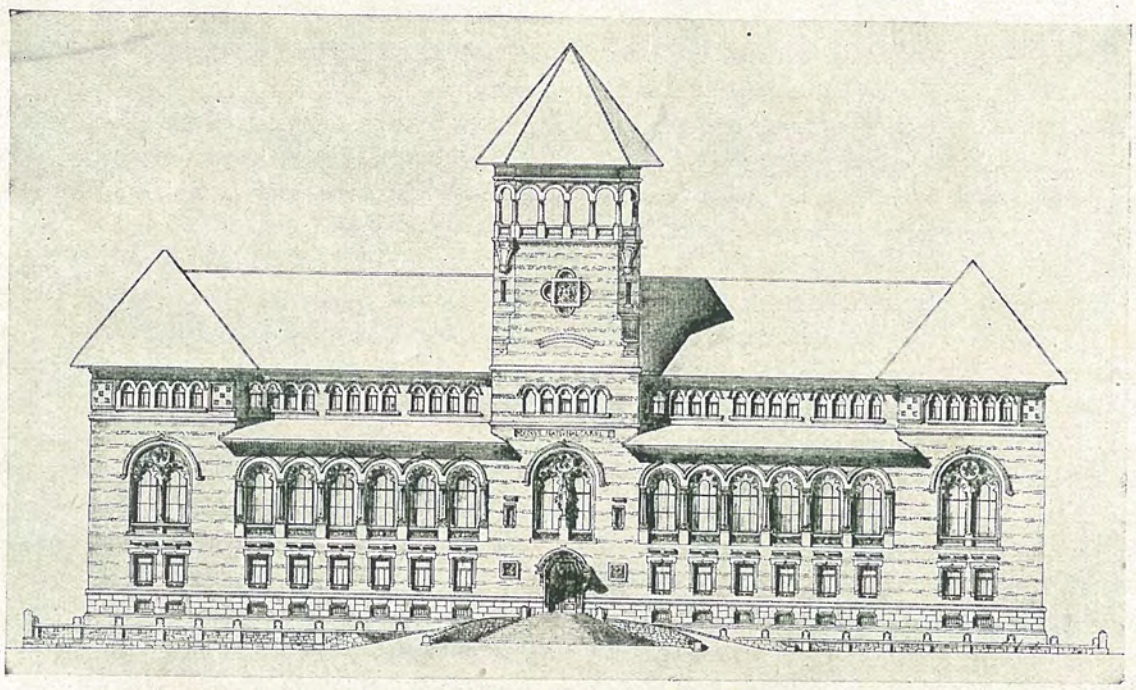
Invitat la Paris de profesorul Gabriel Millet, N. Ghika-Budeşti a rostit patru conferinţe care cuprind rezumatul studiilor sale cuprinse în cele patru volume amintite.

Această ultimă, încercare de sinteză cum a intitulat-o el modest, a rămas în manuscris şi cu unele întregiri necesare va trebui să-şi găsească locul şi timpul pentru a fi dată la iveală.

Preţuind vechile noastre lăcaşuri de închinare, bisericile străbune, N. Ghika-Budeşti a fost un aprig apărător al lor ţinând piept năvalei de înnoire care se dă şi astăzi cu aceeaşi neostoită înverşunare.

Alături de Gh. Balş şi cu ajutorul neprecupeţit al Comisiunii Monumentelor Istorice şi în deosebi al acelui uriaş care a fost mulţi ani Preşedintele acestei Comisiunii, regretatul N. Iorga, N. Ghika-Budeşti a creat o şcoală şi a pregătit urmaşi destoinici pentru sarcina grea a păstrării şi restaurării vechilor ctitorii româneşti.

Drumurile trase de el vor trebui urmate iar studiile şi cercetările desvoltate şi duse mai departe de acei cari poartă pe umerii lor răspunderea continuităţii.



Muzeul de Artă Naţională Carol I — București